

їх за видами. Більше того, така ситуація дозволяє виявляти все нові і нові відмінності між існуючими видами договорів, а, отже, – пропонувати нові критерії для класифікації.

Проте, найбільш важливою класифікацією, на нашу думку, є поділ усієї сукупності досліджуваних договорів на нормативні та індивідуальні договори. Одночасно із теоретичним значенням, така диференціація несе і вагоме практичне навантаження, адже впливає на правильне і чітке висвітлення їх у чинній нормативно-правовій базі, закріплення порядку та сфери їх застосування, процедури укладання та їх подальшої динаміки, а, крім цього, – суттєво спрощує та полегшує застосування норм права, а, отже, позитивно відзначається на досягненні найбільш глобальної цілі – ефективної реалізації права людини на соціальний захист.

Список використаної літератури:

1. Тихомиров Ю.А. Договор как регулятор общественных отношений. *Правоведение*. 1990. № 5. С. 27-35.
2. Лушников А.М., Лушникова М.В., Тарусина Н.Н.. Договоры в сфере семьи, труда и социального обеспечения (цивилистическое исследование): учебное пособие / А.М. Лушников, М.В. Лушникова, Н.Н. Тарусина; Ярослав. гос. ун-т, 2008. Ярославль: ЯрГУ, 2008. 432 с.
3. Сташків Б.І. Право соціального забезпечення. Загальна частина : навч. посібник / Б. І. Сташків. Чернівці : ПАТ «ПВК «Десна», 2016. 692 с.

Ключові слова: договір, види договорів, соціальне забезпечення.

Ключевые слова: договор, виды договоров, социальное обеспечение.

Key words: contract, kinds of contracts, social security.

БУРЛАЧЕНКО ДМИТРО ВОЛОДИМИРОВИЧ

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри трудового права та права соціального забезпечення

СУБ'ЄКТИ ПРАВОВІДНОСИН ІЗ НАГЛЯДУ І КОНТРОЛЮ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРАЦЮ

Правовідносини з нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю разом з індивідуальними і колективними правовідносинами утворюють систему правовідносин у сфері праці. Особливістю правовідносин із нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю є те, що в них реалізуються загальносоціальні інтереси, на відміну від індивідуальних і колективних трудових правовідносин.

Певну специфіку має й суб'єктний склад зазначених правовідносин. Суб'єктами наглядово-контрольних правовідносин є уповноважені державні органи, що здійснюють функції нагляду і контролю за

додержанням законодавства про працю та про охорону праці, органи громадського контролю за додержанням законодавства про працю. Зазначені правовідносини носять допоміжний характер і виконують обслуговуючу роль відносно індивідуальних трудових правовідносин.

Система державних органів, які здійснюють нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю та про охорону праці, їх повноваження визначені чинним законодавством України (КЗпП України, законами України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації», «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», «Про охорону праці», «Про громадські об'єднання», «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», «Про зайнятість населення» та ін., а також підзаконними нормативно-правовими актами: Положенням про Державну службу України з питань праці, Порядком проведення перевірок посадовими особами Державної інспекції України з питань праці та її територіальними органами, затвердженим наказом Міністерства соціальної політики України від 2 липня 2012 р. № 390, та ін.

У КЗпП України норми про державний нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю закріплені у главі XVIII з одноименною назвою [1]. У частинах першій і другій ст. 259 КЗпП України йдеться про державний нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю, а в частині третій – про громадський контроль за додержанням законодавства про працю. Державний нагляд та контроль за додержанням законодавства про працю юридичними особами незалежно від форми власності, виду діяльності, господарювання, фізичними особами підприємцями, які використовують найману працю, здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Центральні органи виконавчої влади здійснюють контроль за додержанням законодавства про працю на підприємствах, в установах і організаціях, що перебувають у їх функціональному підпорядкуванні, крім органів доходів і зборів, які мають право з метою перевірки дотримання податкового законодавства здійснювати такий контроль на всіх підприємствах, в установах і організаціях незалежно від форм власності та підпорядкування.

Громадський контроль за додержанням законодавства про працю здійснюють професійні спілки та їх об'єднання.

Зі змісту ст. 259 КЗпП України випливає, що суб'єктами правовідносин з нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю є також суб'єкти, щодо яких здійснюється зазначений нагляд і контроль. Йдеться про юридичних осіб незалежно від форми власності, виду діяльності, господарювання та фізичних осіб-підприємців.

Особливе місце серед державних органів, які здійснюють нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю, займає Державна служба України з питань праці. Державна служба України з питань праці відповідно до Положення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2015 року № 96 [2], здійснює державний нагляд (контроль) за дотриманням законодавства про працю юридичними особами, в тому числі їх структурними та відокремленими підрозділами, які не є юридичними особами, й фізичними особами, які використовують найману працю; здійснює контроль за якістю проведення атестації робочих місць за умовами праці; здійснює державний нагляд (контроль) у сфері гігієни праці та здійснює інші повноваження.

Звертає на себе увагу невідповідність кола суб'єктів, щодо яких здійснюється нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю, закріплене у ст. 259 КЗпП України та Положенні про Державну службу України з питань праці. У даному випадку найбільш повно коло зазначених суб'єктів визначене у підзаконному нормативно-правовому акті. Зважаючи на те, що підзаконний акт має відповідати Закону, необхідно внести доповнення до частини першої ст. 259 КЗпП України і викласти її в такій редакції: «Державний нагляд та контроль за додержанням законодавства про працю юридичними особами, в тому числі їх структурними і відокремленими підрозділами, які не є юридичними особами, й фізичними особами, які використовують найману працю, здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Інші державні органи наділяються тільки повноваженнями із здійснення державного нагляду за охороною праці (ст. 260 КЗпП України). До таких органів у зазначеній статті віднесено: центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці; центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ядерної та радіаційної безпеки; центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері здійснення державного нагляду (контролю) у сфері пожежної безпеки; центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері здійснення державного нагляду (контролю) у сфері техногенної безпеки; центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Статтею 263 КЗпП України до повноважень місцевих державних адміністрацій та рад у галузі охорони праці віднесено здійснення контролю за додержанням нормативних актів про охорону праці у межах відповідної території.

Суб'єктами здійснення громадського контролю за додержанням законодавства про працю у частині третій ст. 259 КЗпП України визнаються професійні спілки та їх об'єднання.

Список використаної літератури:

1. Кодекс законів про працю України: Затверджений Законом № 322-VIII від 10.12.71. Відомості Верховної Ради УРСР. 1971. Додаток до № 50. Ст. 375.
2. Положення про Державну службу України з питань праці: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2015 року № 96. *Офіційний вісник України*. 2015. № 21. Ст. 584.

Ключові слова: правовідносини з нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю, суб'єкти правовідносин, державні органи, органи громадського контролю.

Ключевые слова: правоотношения по надзору и контролю за соблюдением законодательства о труде, субъекты правоотношений, государственные органы, органы общественного контроля.

Key words: legal relationships on supervision and control over observance of labour legislation, subjects of legal relationships, bodies of state power, public control bodies.

СТАРЮК КАТЕРИНА АНАТОЛІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри трудового права та права соціального забезпечення

МІСЦЕ АКТИВ СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ В СИСТЕМІ ДЖЕРЕЛ ТРУДОВОГО ПРАВА

Джерела трудового права являють собою систему нормативно-правових актів, розташованих у певній ієрархічній послідовності залежно від їх юридичної сили. Як відзначає В.Л. Костюк, джерела трудового права є складним та системним правовим явищем. Таку системність характеризує певний правовий зв'язок окремих джерел трудового права між собою. Головним чином, такий зв'язок зумовлений конституційно-правовим статусом конституції та окремих джерел трудового права, предметом правового регулювання відповідного нормативно-правового акту, компетенцією уповноваженого нормотворчого суб'єкта у сфері праці тощо [1, с. 65].

У своїй сукупності чинні нормативно-правові акти про працю є законодавством про працю, що відповідно до ст. 4 Кодексу законів про працю України [1] складається з Кодексу законів про працю України та інших актів законодавства України, прийнятих відповідно до нього.

Проте зазначена стаття не містить повного переліку нормативно-правових актів, що утворюють систему актів трудового законодавства, а відповідно і джерел трудового права, не визначає співвідношення між даними актами. У цій статті не згадується Конституція України, яка є основою системи актів трудового законодавства, міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких дана Верховною Радою України і які є частиною національного законодавства. У ст. 8-1 КЗпП України визначається співвідношення міжнародних договорів про працю і